

МОДЕЛЬ І МЕХАНІЗМ ІННОВАЦІЙНОГО ТА ВИСОКОТЕХНОЛОГІЧНОГО РОЗВИТКУ ПІДПРИЄМСТВ РЕАЛЬНОГО СЕКТОРА ЕКОНОМІКИ

Низький рівень життя населення, системна криза в реальному та фінансовому секторах економіки, занепад більшості підприємств – все це є наслідками неефективного проведення реформ в основних сферах життєдіяльності держави, відсутності процесів оновлення та розвитку в національному господарстві. Про такі негативні явища та їх наслідки свідчать наступні факти:

- за часів незалежності держави так і не була прийнята до виконання Національна Стратегія і Програма соціально-економічного та інноваційного розвитку України;

- знос основних фондів підприємств у реальному секторі економіки сьогодні досягає 80-90%;

- витрати енергії на опалення та виробництво одиниці продукції на вітчизняних підприємствах у 3-8 разів перевищують європейські стандарти, а продуктивність праці в 4-10 разів нижча, ніж у постіндустріальних країнах світу;

- доходи більшості населення України в 10 і більше разів менші, ніж у провідних країнах Європи, Америки та Азії.

Однією з основних причин перелічених явищ є відсутність або неефективність інноваційної діяльності та високотехнологічного розвитку підприємств України, про що свідчать дані, наведені в таблиці 1. Так, рівень інноваційної продукції на вітчизняних підприємствах ледве досягає 8-16% від загального обсягу виробництва, у той час як у провідних компаніях і країнах світу цей показник досягає значення в 70-90%.

Таблиця 1

Динаміка впровадження інновацій на промислових підприємствах України за 2000-2014 рр.

Рік	Питома вага підприємств, що впроваджували інновації, %	Освоєно виробництво інноваційних видів продукції, найменувань	Із них нові види техніки	Питома вага реалізованої інноваційної продукції в обсязі промислової, %
2000	18,4	2052	66	5,9
2005	34,9	833	98	16,0
2010	21,9	296	78	7,7
2014	20,7	628	141	2,0

За даними відомого вітчизняного вченого в галузі інвестування реального сектора економіки України, Г.О. Бардиша, на відновлення та розвиток національного господарства та інших сфер суспільного життя до Європейських стандартів необхідно 3,0-3,5 трлн. дол. США, за умови формування та реалізації абсолютно нової державної політики прогресу всіх сфер життєдіяльності та бізнесу країни.

На нашу думку, факторами наявності такої політики інноваційного розвитку України і переходу її економіки на шляхи сталого розвитку до 2026 року мають стати:

- відновлення процесу прискореної модернізації та неперервного динамічного зростання економічного потенціалу і конкурентоспроможності вітчизняного господарства;

- формування фундаментальних основ для початку сталого розвитку держави;

- успішна реалізація національних реформ і закріплення стабільно-стійких темпів прогресу держави та добробуту людей;

- перехід на світові стандарти господарювання і забезпечення розвитку всього суспільства та на нові механізми управління прогресом держави та її суб'єктів господарювання.

Модель інноваційного та високотехнологічного розвитку підприємства має охоплювати такі групи елементів:

- забезпечення відповідності підприємства реальним умовам зовнішнього середовища;

- прогрес інноваційно-інвестиційної діяльності зі створення нових та вдосконалення існуючих продуктів, технологій і виробничих потужностей для задоволення потреб споживача;

- розвиток високотехнологічного виробництва на підприємстві;

- розвиток системи забезпечення виробничої діяльності підприємств.

Сучасний механізм реалізації визначеної моделі розвитку підприємства ґрунтується на світових стандартах стратегічного управління відповідними його програмами та проектами.

При цьому мають бути розв'язані такі завдання:

- відновлення та розвиток інноваційного потенціалу, структури та інфраструктури підприємств на основі створення (розширення чи залучення із-зовні на взаємовигідних довготривалих і постійних умовах) потужного науково-технічного (інжинірингового) центру та ефективного втілення інших заходів предметної частини програми;

- створення, освоєння, випуск і фірмова реалізація (з повним комплексом експлуатаційного сервісу та інших послуг) нового покоління унікальної та конкурентоспроможної продукції, яка має високий рівень доданої вартості;

- кардинальне інноваційне оновлення та розвиток виробничої системи та інфраструктури підприємств. Даний етап реалізується шляхом будівництва нових, а також глибокої системної реконструкції та

розширення або відновлення існуючих цехів та дільниць, їх повного технічного переозброєння та створення найсучаснішої техніко-технологічної бази (ТТБ) виробництва в нових або оновлених (реконструйованих) будівлях і спорудах;

- розвиток внутрішньої та зовнішньої виробничо-комерційної та девелопментської інфраструктури на підприємствах України. Такі організаційно-структурні зміни та нововведення потрібні для пропонування, надання та просування повного спектру необхідних робіт, послуг, видів продукції (включаючи їх продаж або надання в лізинг) та інших результатів через розгалужену мережу фірмових і сервісних центрів, представництв та інших регіонально розміщених стратегічних бізнес-одиниць майбутнього інноваційного підприємства;

- повне оновлення та розвиток загальної й організаційно-управлінської структури. Це обумовлено реалізацією попередніх кроків переведення нинішнього суб'єкта господарювання виробничого типу у новий сучасний стан – інноваційних підприємств конкурентоспроможного типу – девелоперсько-інжинірингову компанію (холдинг);

- ефективно залучення та використання інвестицій, що передбачає раціональне фінансово-економічне управління інвестиційною сферою, програмою розвитку та інших проектів і заходів підприємств.

УДК 338.512

*Клименко Н.О., студент,
Волошина О.А., асистент
Полтавський національний технічний
університет імені Юрія Кондратюка*

НЕОБХІДНІСТЬ ФОРМУВАННЯ ВИТРАТ ЗА МІСЦЯМИ ВИНИКНЕННЯ, ЦЕНТРАМИ ВИТРАТ І СФЕРАМИ ВІДПОВІДАЛЬНОСТІ В ГОСПОДАРСЬКІЙ ДІЯЛЬНОСТІ ПІДПРИЄМСТВА

Формування витрат за центрами витрат і сферами відповідальності до цього часу ще не знайшло належного застосування на підприємствах України, хоча його необхідність диктується тією обставиною, що в умовах ринкового середовища слід мати детальну інформацію про формування собівартості та шляхи її зниження з метою обмеження витрат на виробництво, що призведе до мінімізації ціни продажу.

Поділ підприємства на центри відповідальності і класифікація затрат є фундаментом всієї системи контролінгу.

Організація обліку, планування і контролю за місцями виникнення витрат і центрами відповідальності показує, що для оцінки результатів діяльності кожного підрозділу необхідно визначити величину прибутку,